

10-sinf

JAHON TARIXI

(34+*17 soat)

KIRISH.

I bob. XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARIDA JAHON MAMLAKATLARI: INDUSTRIAL SIVILIZATSIYANING QAROR TOPISHI (9+*4 soat)

Industrial sivilizatsiyaning qaror topishi.

XIX asrning 70-yillarida Yevropa va Shimoliy Amerikada texnik taraqqiyot va industrial sivilizatsiyaning yangi bosqichi. Iqtisodiyotda yangi tendensiyalarning paydo bo'lishi. Imperializm, millat, milliy davlat va mustamlakachilik muammolari. Kishilarning moddiy va madaniy olamida yuz bergan o'zgarishlar.

“Yanada Buyuk Britaniya” uchun: yangi iqtisodiy va mafkuraviy tizimning paydo bo'lishi.

“Pax Britanica” davrining yakunlanishi. Iqtisodiy inqiroz va uning oqibatlari. Ishchilar harakati. Parlamant islohotlari. Mustamlakachilik urushlari. Angliya xalqaro nufuzining pasayishi. R. Kipling va “Yanada Buyuk Britaniya” g'oyasi.

Fransiya va Germaniya: Yevropada yetakchilik uchun kurash.

Fransiya-Prussiya urushi. Parij kommunasi. Fransiyada Uchinchi respublikaning o'rnatilishi. “Ajoyib davr”ning yakunlanishi, XX asr boshlarida Fransiyada kapitalizm rivojlanishi.

Germaniya imperiyasi: “Quyosh ostidan joy” uchun kurash. Jadal iqtisodiy rivojlanish. Imperator Vilgelm II va “Yangi kurs”dan “jahon siyosati” sari.

Sharqiy Yevropa va Rossiya: jamiyatni isloh qilish muammolari.

Sharqiy Yevropa mamlakatlarida siyosiy tizim va iqtisodiy rivojlanish muammolari. Germaniya va Rossiya ta'siri: rivojlanishning ikki xil modeli.

Rossiyada amalga oshirilgan islohotlar va ularning natijalari. Demokratik va inqilobiy harakatlar. Tashqi siyosat. Rossiya madaniyati.

Ikki xil Amerika: Shimoliy va Janubiy Amerikada taraqqiyot yo'nalishlari.

AQShning iqtisodiy rivojlanishi, dunyoning yetakchi sanoat mamlakatiga aylanishi. “Progress erasi” yillarida Amerika. AQShning tashqi siyosati. Madaniyat, Amerika sivilizatsiyasining shakllanishi.

Lotin Amerikasi mamlakatlarida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishning asosiy yo'nalishlari. Meksika inqilobi. Lotin Amerikasi xalqlari madaniyati.

Yaponiya, Xitoy va Hindiston: islohotlarning osiyocha yo'li.

Yaponiyada Meydzining burjuacha islohotlari. Kapitalizmning rivojlanishi. Siyosiy partiyalar va 1889-yilgi konstitutsiya. Tashqi siyosat. Yaponiya madaniyati.

Xitoyda “o'z o'zini kuchaytirish” siyosati. Sinxay inqilobi. Tashqi siyosat. Xitoy madaniyati.

Hindistonda milliy yangilanish mafkurasining shakllanishi. Hindiston milliy kongressi va Musulmon ligasi faoliyati. XX asr boshlarida Hindiston. Madaniyat.

Islom sivilizatsiyasi mamlakatlarida an'anaviylik va islohotchilik o'rtasidagi kurash.

Islom sivilizatsiyasining holati. Turkiyada ma'rifatchilik va konstitutsiya uchun harakat. "Yangi usmoniylar". "Yosh turklar" inqilobi.

Eronning yarim mustamlakaga aylantirilishi. 1905–1911-yillardagi konstitutsion inqilob.

Islom sivilizatsiyasi mamlakatlarida iqtisodiy va madaniy rivojlanish.

Afrika mamlakatlarida mustamlakachilik va taraqqiyot muammolari.

Qullik, qul savdosi va uning oqibatlari. Berlin konferensiyasi va Afrika xalqlarining unga munosabati. Iqtisodiy zulm va mustamlakachilikka qarshi kurash. Milliy-ozodlik mafkurasining shakllanishi.

Nazorat ishi.

II bob. JAHON URUHLARI ORALIG'IDA SIVILIZATSIYA RIVOJINING IKKI YO'NALISHI: LIBERAL-DEMOKRATIYA VA TOTALITAR-AVTORITAR DIKTATURA

(7+*4 soat)

Birinchi jahon urushining kelib chiqish sabablari va oqibatlari.

XX asr boshlarida jahon taraqqiyotidagi ziddiyatlarning keskinlashuvi. Birinchi jahon urushining boshlanishi, xarakteri va ishtirokchi davlatlarning maqsadlari. Urushning bosqichlari, oqibatlari va muhim ko'rsatkichlari.

Liberal-demokratiya mamlakatlarida taraqqiyotning yangi muammolari.

Liberal-demokratiya evolyusiyasi. Liberal-demokratiya davlatlari. F.Ruzveltning "Yangi siyosat"i va uning natijalari. Buyuk Britaniyada leyboristlar hukumati va rivojlanish muammolari. Fransiyada hukumat almashinuvlari. Xalq fronti va fashizmga munosabat.

Totalitar va avtoritar diktatura mamlakatlari: yangi urush o'chog'ining paydo bo'lishi.

Totalitarizm – XX asr fenomeni. Bolshevizm va sovet totalitar tizimining o'ziga xos jihatlari. Italyan va nemis fashizmi, fashistlarning hokimiyatga kelishi. Yaponiya militarizmi. Totalitar davlatlarda iqtisod, siyosat va mafkura. Yangi urush sari qadamlar.

Osiyo mamlakatlarida mustaqillik va taraqqiyot muammolari.

Birinchi jahon urushidan keyin Osiyo mamlakatlaridagi siyosiy holat. Usmoniyaylar imperiyasida urushdagi mag'lubiyat oqibatlari. M.K.Otaturk: Turkiya respublikasining tashkil topishi va islohotlar. Dunyoviy davlat va islom dini muammosi.

Xitoyda ichki siyosiy vaziyatning keskinlashuvi, fuqarolar urushi. Mamlakatni birlashtirishning yakunlanishi. Yaponiya agressiyasi.

"Hindistonni boshqarish to'g'risida" qonun. M.Gandi siyosiy faoliyati. Hindiston Milliy kongressi. 1935-yilgi konstitutsiya.

Afrikada milliy uygʻonish va mustaqillik gʻoyalarning paydo boʻlishi.

Birinchi jahon urushidan keyin Afrikada mustamlakachilik. Mandat tizimi. Milliy-ozodlik harakatlari. Janubiy Afrika ittifoqi va irqchilik rejimining qaror topishi. Afrika Milliy Kongressi.

Ikkinchi jahon urushining kelib chiqish sabablari va oqibatlari.

Ikkinchi jahon urushidan oldin xalqaro munosabatlar. Germaniya-Italiya-Yaponiya tajovuzkor blokining tashkil topishi. Myunxen kelishuvi. Urushning boshlanishi, Yevropadagi harbiy harakatlar. Germaniyaning SSSRga bostirib kirishi. SSSR va Gʻarb davlatlari oʻrtasidagi munosabatlar. Germaniya va Yaponiyaning tor-mor qilinishi. Urushning natijalari.

Nazorat ishi.

III bob. 1945–1991-YILLARDA YEVROPA VA SHIMOLIY AMERIKA MAMLAKATLARI

(10+*5 soat)

Gʻarbiy Yevropa va Shimoliy Amerika mamlakatlari rivojlanishining asosiy yoʻnalishlari.

Demokratik islohotlar. Yevro-Atlantik sivilizatsiya: “Umumiy farovonlik jamiyati”. 1960-yillarda radikalizmga qarshi reformizm. 1970-yillarda taraqqiyot modelining inqirozi. 1980-yillardagi neokonservativ inqilob. Soʻl mafkura inqirozi. Ilmiy-texnik inqilob. Integratsiya jarayonlari. Industrial sivilizatsiyadan postindustrial sivilizatsiya sari.

SSSR va Sharqiy Yevropa mamlakatlari rivojlanishining asosiy yoʻnalishlari.

Urushdan keyingi tiklanish va rivojlanish. “Sovuq urush” va ikki qutbli tizimning shakllanishi. SSSRning Sharqiy Yevropa mamlakatlariga nisbatan siyosati. Integratsiyalashuv: iqtisodiy va harbiy bloklarning tuzilishi. Kommunistik jamiyat gʻoyasi, totalitar sotsializm va uning inqirozi.

AQSh: yangi liderning paydo boʻlishi.

Urushdan keyingi Amerika jamiyati. D.Eyzenxauer va J.Kennedi: respublikachilar va demokratlar. Fuqarolar huquqlari uchun harakatlar, yangilanayotgan jamiyat. R.Niksondan R.Reygangacha: rivojlanish suratlari, AQShning tashqi siyosati.

Buyuk Britaniya va Fransiya: Yangi Yevropani qurish.

Buyuk Britaniyada leyboristlar boshqaruvi. 1950-yillarda barqaror iqtisodiy rivojlanish. 1960–1970-yillarda “yanada yaxshiroq kelajak” kurash. M.Tetcher davri “tetcherizm”.

Fransiyada muvaqqat rejim. Toʻrtinchi respublika davri. Yevropa integratsiyasi sari. Sh. de Gol: Beshinchi respublika. 1970–1980-yillarda sotsialistlar boshqaruvi.

Germaniya va Italiya: magʻlubiyatdan keyingi taraqqiyot.

Germaniyada urushdan keyingi tiklanish. Partiyaviy-siyosiy tizimning shakllanishi. GFRning tashkil topishi. “Germaniya iqtisodiy moʻjizasi”. 1980-yillardagi rivojlanish.

Italiya: urushdan keyingi tiklanish. De Gasperi hukumati, “Italiya iqtisodiy mo‘jizasi”. 1970 – 1980-yillarda Italiya.

G‘arbiy Yevropada iqtisodiy va siyosiy integratsiya jarayonlari.

G‘arbiy Yevropada integratsiya jarayonining bosqichlari: Ta’riflar va savdo bo‘yicha bosh kelishuvdan – Yevropa iqtisodiy ittifoqigacha. Yevropa ittifoqining tashkil topishi: yutuqlar, muammolar va istiqbollari.

Janubiy va Shimoliy Yevropa mamlakatlari: diktatura va demokratiya.

Janubiy Yevropa mamlakatlarida siyosiy rivojlanish muammolari: Ispaniyada – Franko, Portugaliyada – Salazar, Gretsiyada – “qora polkovniklar” rejimlari. Iqtisodiy taraqqiyotning murakkab yo‘li.

Sovet Ittifoqida islohotlar va inqiroz: imperiyaning tugatilishi.

Urushdan keyingi tiklanish va totalitar rejimning kuchayishi. «Iliqlik» davri va uning asosiy natijalari. Global inqiroz sari qadamlar: SSSR 1965-1985-yillarda. Ma’naviy hayot. “Qayta qurish” va uning inqirozi. SSSRning parchalanishi.

Markaziy va Sharqiy Yevropa mamlakatlari: totalitarizm va demokratiya oralig‘ida.

Urushdan keyin Markaziy va Sharqiy Yevropa davlatlarining sotsializmga jalb qilinishi. Integratsion jarayonlar. Vengriya, Chexoslovakiya va Polshada sotsialistik tizimga qarshi harakatlar. 1970–1980-yillari iqtisodiy va siyosiy rivojlanishdagi ziddiyatlar. Jahon sotsialistik tizimining qulashi. Rivojlanishdagi yangi yo‘nalishlar.

Nazorat ishi.

IV bob. UYG‘ONAYOTGAN DUNYO: 1945–1991-YILLARDA OSIYO, AFRIKA VA LOTIN AMERIKASI MAMLAKATLARI (8+*4 soat)

Osiyo, Afrika va Lotin Amerikasi mamlakatlari rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari.

Ozodlik va taraqqiyot muammolari: mojarolar va inqirozlar. Modernizatsiyaning murakkab o‘yli. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish modellari, sotsialistik g‘oyalar. Islom mamlakatlarida modernizatsiyaning o‘ziga xos yo‘llari. Avtoritar rejimlar: modernizatsiya tajribasi.

Yaponiya Xitoy va Janubiy Koreya: Osiyo sivilizatsiyasi qadriyatlarini va G‘arb ishlab chiqarish usuli uyg‘unligi.

Yaponiyaning bozor iqtisodiyotiga o‘tishi. 1950–1960-yillardagi rivojlanish: yapon “iqtisodiy mo‘jizasi”. Postindustrial iqtisodiy modelning shakllanishi.

Xitoyda fuqarolar urushi. Siyosiy tizimning shakllanishi. «Katta sakrash» va “Madaniy inqilob”. Den Syaopin va yangi islohotlarning boshlanishi.

Koreyaning bo‘linishi. Koreya Respublikasi: iqtisodiy rivojlanish bosqichlari va siyosiy hokimiyat muammolari.

Hindiston va Pokistonda mustaqillikning murakkab yo‘li.

Hindiston mustaqilligining e'lon qilinishi va mamlakatning ikkiga bo'linib ketishi. "J. Neru davri": zamonaviy siyosiy tizimning shakllanishi. "I. Gandi davri"da Hindistonning rivojlanishi.

Pokiston davlatining tashkil topishi, Bangladeshning ajralib chiqishi. Siyosiy rejimning shakllanishi va harbiy to'ntarishlar. Iqtisodiy rivojlanish muammolari.

Turkiya, Eron va Afg'oniston: diniy qadriyatlar va zamonaviy sivilizatsiya muammolari.

Turkiyaning urushdan keyingi rivojlanishi. Siyosiy rivojlanish muammolari: harbiy to'ntarishlar. 1980-yillardagi iqtisodiy islohotlar.

Eronda shoh hokimiyatining kuchayishi. Neft sanoatini natsionalizatsiya qilish uchu kurash. "Oq inqilob" islohotlari. Shoh hokimiyatining ag'darilishi, Eron Islom Respublikasining rivojlanish muammolari.

Afg'onistonda siyosiy rivojlanish muammolari. M.Zohirshohning ag'darilishi, M.Dovud prezidentligi davri. 1978-yilgi "Savr inqilobi" va uning oqibatlari.

Suriya, Iroq va Janubi-g'arbiy Osiyo mamlakatlari.

Suriyada mustaqillikning e'lon qilinishi. Misr bilan ittifoqqa birlashish. Suriya arab Respublikasining tashkil qilinishi. Siyosiy va iqtisodiy rivojlanish muammolari.

Iroqda siyosiy rivojlanish muammolari. 1958-yilgi davlat to'ntarishi. Siyosiy mojarolar, S.Husaynning hokimiyatga kelishi. Neft sanoatining rivojlanishi. Tashqi siyosat.

Janubi-g'arbiy Osiyo mamlakatlarida siyosiy va iqtisodiy rivojlanishi muammolari. 1960–1970-yillardagi jadal rivojlanish.

Lotin Amerikasida milliy islohotchilik va taraqqiyotning boshqa yo'llari.

Urushdan keyingi yillarda Lotin Amerikasi mamlakatlari rivojiga AQShning ta'siri. Natsional-refomizm va diktatorlik rejimlari. 1970–1980-yillarda demokratik rejimlarning taklanishi. Modernizatsiyaning islohotchilik, neokonservativ va inqilobiy yo'llari.

Afrikada mustaqillik, qashshoqlik va taraqqiyot muammolari.

Shimoliy Afrikadagi arab mamlakatlarida modernizatsiya va an'anaviylik muammolari. Tropik va Janubiy Afrika mamlakatlarida mustaqillik uchun kurash: "Afrika yili". Afrika davlatlarida modernizatsiya muammolari. Aparteid rejimiga qarshi kurash.

XX asrning ikkinchi yarmida ilm-fan va madaniyatning rivojlanishi.

Ilmiy-texnik inqilob va uning natijalari. Tabiiy fanlardagi kashfiyotlar va iqtisodiy nazariyalar. Qadriyatlar tizimidagi o'zgarishlar. Ommaviy madaniyat muammolari. San'at, milliy madaniyatlar va adabiyotning rivojlanishi. Nazorat ishi.